

בעניין שבין:

עבד אל-חלים עלי סלים בטאט ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד שרונה אליהו חי ו/או

עו"ד דן יקיר ואח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רחוב נחלת בנימין 75, תל אביב 65154

טל': 03-5608185 ; פקס': 03-5608165

להלן: העותרים

- נ ג ד -

ועדת המשנה לפיקוח על הבניה באיו"ש ואח'

באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים

להלן: המשיבים

בקשה למתן החלטה בבקשה לפרטים נוספים

1. ביום 15.5.16 הומצא לידי באי כוח העותרים כתב תשובה מאת המשיבים.
2. בהמשך לכתב התשובה, שלחו העותרים אל המשיבים ביום 22.5.16 בקשה למתן פרטים נוספים (להלן: "הבקשה").
3. הבקשה לא נענתה ועל כן הגישו העותרים ביום 5.7.16 לבית המשפט בקשה להורות על המשיבים לתת פרטים נוספים.
4. ביום 11.7.16 התקיים דיון בתיק שבסופו קבע בית המשפט כי המשיבים ימציאו לידי העותרים תשובה לבקשה עד ליום 25.7.16.
5. ביום 7.8.16 התקבלה התשובה לבקשה אצל ב"כ העותרים (להלן: "התשובה"). התשובה מצורפת ומסומנת כנספח א.
6. הבקשה נענתה חלקית, וכעת מבקשים העותרים מבית המשפט להורות על המשיבים לספק תשובות לכמה מהשאלות שהתבקשו ולא נענו או נענו באופן חלקי בלבד. העניינים לגביהם מתבקשים פרטים נוספים מפורטים להלן, כל עניין וההנמקה הנוגעת לו:

נתונים לגבי אי ההיתכנות להסדיר תכנונית את הכפר במיקומו הנוכחי או בסמוך אליו:

7. העותרים פנו למשיבים חזור ושנה בדרישה להסדרת הכפר, עובר להגשת העתירה ובמהלך ההליך דנא, כפי שפורט בהרחבה בכתבי בי-הדין מטעם העותרים. אלא שהמשיבים הצהירו וממשיכים

להצהיר כי לשיטתם, אין היתכנות תכנונית לכפר. בדומה המשיבים ציינו בכתבי בי-הדין שהוגשו מטעמם כי לא היו מאשרים תכנית מתאר לכפר, קל וחומר מתן היתרי בנייה פרטניים.

8. המשיבים העלו טענות רבות ומגוונות באשר לאי ההיתכנות להסדיר את הכפר במיקומו הנוכחי או בקרבת מקום, ובכללן: תא השטח שבו שוכן הכפר אינו תואם במיקומו לתכנון, דווקא ובסמוך למיקום אתר ארכיאולוגי; אין הגיון תכנוני בהכשרת בנייה בלתי חוקית; מספר המשפחות קטן יחסית; השטח מבודד ואינו מחובר לכל תשתית מוסדרת וחוקית; הישוב אינו ותיק דיו לצורך תכנונו ועוד.

9. מאז ועד היום סיפקו העותרים - הן בפגישות בין הצדדים והן בכתבי בית הדין - מענה מפורט, מעמיק ומקצועי לטענות המשיבים בדבר ההיתכנות התכנונית של הכפר. בנוסף, ביקשו העותרים בבקשה לפרטים נוספים מידע נוסף באשר לטענות המשיבים לפיהן לא ניתן להסדיר את הכפר במקומו הנוכחי או בסמוך אליו:

הפגיעה באתר הארכיאולוגי:

10. כמפורט בכתבי בי-הדין שהגישו העותרים בתיק, מאז הגשת העתירה ועד היום חלף כמעט עשור, במהלכו הגישו העותרים מספר חוות דעת של צוות רב מקצועי מתחום התכנון, השימור והארכיאולוגיה, שהראו כיצד ניתן להסדיר את הכפר במקומו הנוכחי על אף קיומו של אתר ארכיאולוגי במקום.

11. עד כה המשיבים לא התייחסו לחוות הדעת הארכיאולוגית והתכנונית המקיפות שהגישו העותרים לפיהן ניתן להשאיר את הכפר, או לפחות חלקו, במקומו, וכי מגורים בשטח הכפר יכולים לסייע לשימור המבנים ההיסטוריים שבו. תחת זאת, המשיבים התבצרו בעמדתם הראשונית ודחו את הצעות העותרים.

12. על מנת להצדיק את התעלמותם מן הטענות שהעלו העותרים בהקשר זה, צוין בתצהיר התשובה, כי במקרים מסוימים המשיבים מאפשרים המשך התיישבות בסמוך למיקום אתר ארכיאולוגי, כפי שנעשה בעניין הכפר א-טאוני. עם זאת, המשיבים לא הסבירו מדוע דווקא בכפר זנוטה לא ניתן לעשות כן והסתפקו באמירה כללית ומעורפלת לפיה: "אנשי המקצוע במינהל האזרחי סבורים כי האיזון בין הצורך בשימור ערכי הארכיאולוגיה לבין רצונם של העותרים להתגורר דווקא בזנוטה מוביל לתוצאה אחרת, וכי אישור תכנית לבניית בתי מגורים בזנוטה יביא לפגיעה בממצאים הארכיאולוגיים שבאתר" (פסקה 40 לתצהיר התשובה).

הצהרה זו לא נתמכה באסמכתאות כלשהן.

13. על סמך האמור בכתב התשובה, ביקשו העותרים בבקשה למתן פרטים נוספים אסמכתאות כאלה או אחרות אשר יבססו את טענותיהם של המשיבים:

א. רשימה של תכניות מפורטות, תכניות חלוקה או תכניות מתאר שהוגשו למוסדות התכנון במנהל האזרחי עבור פלסטינים בשטח C וכן רשימה של תכניות עבור ישראלים בשטח C לצורך בנייה באתרים ארכיאולוגיים, מיום הגשת העתירה ועד היום. בתוך רשימה זו ביקשו העותרים כי יסומנו תכניות המתאר שאושרו מיום הגשת העתירה ועד היום (סעיף ב(2) לבקשה).

בתשובתם לבקשה השיבו המשיבים כי "עניין זה אינו רלוונטי לתצהיר התשובה" (סעיף ב(2) לתשובה).

ב. בכתב התשובה נטען כי ביחס לכפר זנוטה אנשי המקצוע במינהל האזרחי סבורים כי אישור תכנית לבניית בתי מגורים בזנוטה יביא לפגיעה בממצאים הארכאולוגיים שבאתר. העותרים ביקשו איפוא לקבל לידיהם את פרוטוקולי הדיונים במוסדות התכנון במינהל האזרחי, החלטות והתייחסויות בכתב של קמ"ט ארכיאולוגיה, חוות דעת מקצועיות ארכיאולוגיות או כל מסמך אחר של רשויות התכנון במנהל האזרחי לגבי הפגיעה האפשרית של אישור תכנית זו בממצאים הארכיאולוגיים באתר. בפרט ביקשו העותרים לקבל מסמכים המבססים תשתית עובדתית בנוגע לחשיבותו של האתר הארכיאולוגי והיקפו; התייחסות פנימית של רשויות התכנון לחוות הדעת הארכיאולוגית ולחוות הדעת התכנונית שהגישו העותרים; דיונים באפשרות להוצאת הוראות לשמירה על הערכים הארכיאולוגיים בכפר זנוטה. בנוסף, ביקשו העותרים לדעת האם קיימים קריטריונים, נהלים או הנחיות אשר מעגנים נהלים ביחס לאישור תכניות לבנייה באתרים ארכיאולוגיים או לגבי השיקולים שצריכים להישקל בבחינת בקשות אלה. אם קיימים כאלו, ביקשו העותרים לקבל עותק מהם.

המשיבים לא טרחו לענות על השאלה האם קיימים קריטריונים, נהלים או הנחיות אשר מעגנים נהלים ביחס לאישור תכניות לבנייה באתרים ארכיאולוגיים או לגבי השיקולים שצריכים להישקל בבחינת בקשות אלה.

14. כאמור לעיל, המידע המבוקש בס"ק 12 א וב לעיל חיוני לעותרים לצורך מתן מענה מלא לטענה כי לא ניתן להסדיר את מגורי העותרים בכפר זנוטה או בסמוך לו, ובפרט לעומת מקרים מסוימים שבהם נטען על ידם כי המינהל האזרחי אישר תכנית על אף קיומו של אתר ארכיאולוגי. לפיכך, מתבקש בית המשפט להורות למשיבים לספק את הנתונים כמפורט בבקשה.

קריטריונים נוספים שעל בסיסם נדחתה הבקשה להסדיר את הכפר במקומו הנוכחי או בסמוך אליו-

15. כאמור לעיל, המשיבים טוענים שלא ניתן להסדיר את הכפר בשל אי עמידתו בקריטריונים תכנוניים כגון גודל, ותק, המרחק בין הכפר לבין ישובים סמוכים, מידת ההיתכנות של העברת תשתיות לכפר, מידת ההיתכנות של בניית מוסדות חינוך ומוסדות ציבור (סעיף ד(1)-(3), ד(5)-(7) לבקשה) – העותרים עשו ככל שביכולתם על מנת להתמודד עם הטענות הללו בכתבי בי-הדין שהגישו כגון הצגת ראיות לכך שהכפר ותיק מאוד (המשיבים אינם חולקים על קיומן של עדויות המצביעות על הימצאות מבנים בכפר שנים רבות לפני הגשת העתירה), חוות דעת מקצועית לפיה קיימות תשתיות חשמל בסמוך מאוד לכפר, שימוש שניתן לעשות במוסדות ציבור הנמצאים בישובים הסמוכים לכפר (כפי שאף עושים עד היום). אלא שהמשיבים ממשיכים להתעקש כי הכפר אינו עומד בקריטריונים הללו.

16. בבקשה לפרטים נוספים שהגישו העותרים נתבקשו המשיבים לתת פרטים נוספים בנוגע לאותם שיקולים תכנוניים המנחים את רשויות התכנון באיו"ש, לפיהם נדחתה בקשת העותרים להסדרת מגוריהם במקום שבו הם מצויים או בסמוך אליו (סעיף 32 לכתב התשובה). בכלל זה נתבקשו פרטים לגבי המדדים לפיהם נקבע גודל מקבץ הבינוי, ותק הבינוי המינימלי הדרוש על מנת לעמוד

בקריטריון ותק הבינוני, המרחק המקסימלי היכול להתקיים בין הישוב המבקש תכנון לבין ישובים אחרים קיימים על מנת לעמוד בקריטריון הזיקה לישוב קיים לצורך חיבור לתשתיות, כמות התושבים המינימלית אשר מקימה "היתכנות למוסדות חינוך ומוסדות ציבור", ועוד. כן ביקשו העותרים לדעת מהו היחס שבין השיקולים השונים שפורטו לעיל.

17. המשיבים הסתפקו במתן תשובות עמומות וסתומות על מנת להצדיק את אי מסירת המידע המבוקש. כך, למשל, לגבי המרחק בין הישוב לישובים אחרים ומידת ההיתכנות של העברת תשתיות לכפר נמסר כי: "במסגרת בחינה זו, שוקלות רשויות התכנון את מלוא השיקולים הרלוונטיים... קריטריונים אלה שלובים בקריטריונים האחרים שצוינו בתצהיר התשובה ובשיקולים תכנוניים נוספים הנשקלים על ידי רשויות התכנון" (סעיף ב(3) לתשובה). באופן דומה ענו המשיבים באשר לפרטים שביקשו לדעת לגבי יתר הקריטריונים (סעיפים ב(1), ב(2), ב(5), ב(6), ב(7)).

18. יתרה מכך, על אף שהעותרים ביקשו בבקשתם לדעת האם קיימים קריטריונים נוספים ובמידה וישנם – לקבל פירוט של שיקולים אלה לרבות הנחיות או נהלים המפרטים אותם, לא טרחו המשיבים לספק מידע זה. המשיבים טרחו לציין בתשובתם כי הקריטריונים המצוינים לעיל ושהם עצמם העלו לשם הצדקת סירובם להסדיר את הכפר "אינם ממצים, והם חלק מהקריטריונים התכנוניים הנשקלים לצורך בחינת האפשרות להסדרת מקבץ מגורים בלתי-חוקי, במסגרת הפעלת סמכויותיהן הסטטוטוריות של רשויות התכנון" (סעיף 7) לתשובה). הא ותו לא.

19. לפיכך מתבקש בית המשפט להורות למשיבים לספק תשובות מפורטות וענייניות לנתונים שהתבקשו על ידי העותרים בנוגע לקריטריונים התכנוניים שעל בסיסם נדחתה בקשת העותרים להסדיר את הכפר במקומו הנוכחי או בסמוך אליו, והכל על פי המבוקש בבקשה.

העדר יכולת ממשית לעותרים לקבל היתרי בנייה פרטניים

20. חלק לא מבוטל מכתב התשובה מתייחס לבנייה הבלתי מורשית בכפר שנבנתה לכאורה לאחר הגשת העתירה, המעידה, לשיטתם של המשיבים, על היעדר ניקיון כפיים מצד העותרים (סעיפים 21-27, 28 לכתב התשובה). היעדר ניקיון כפיים זה מצדיק לעמדת המשיבים את דחיית העתירה על הסף.

21. ככלל, לא ניתן לקבל היתרי בניה אלא בהתאם לתכנית מפורטת המאושרת על ידי וועדות התכנון באזור. כפי שפורט בהרחבה בעתירה וכפי שעולה מחוות דעת תכנונית מקצועית מטעם עמותת "במקום" בנוגע לכפר חירבת זנוטה (שצורפה להשלמת טיעון מטעם העותרים מיום 3.12.12 כנספח 1/1, בעמ' 4-5), בכפר, כמו ברוב היישובים הפלסטינים בשטח C, חלה עד היום התוכניות המנדטוריות שהוכנה בשנות ה-40, תוכנית RJ/5. תכנית זו מגדירה את השטח כאזור חקלאי. היא אמנם מאפשרת הוצאת היתרי בניה בנסיבות מסוימות, אך בפועל כמעט שלא ניתן ואף בלתי אפשרי להוציא היתרי בניה מכוחה, וזאת בעיקר נוכח פרשנות מחמירה של המינהל האזרחי וסירובו לאשר הקלות מהוראות התוכנית.

22. המשיבים עצמם שבים ומצהירים, כי לא היו מאשרים תכנית מתאר לכפר זנוטה, מכאן שגם מתן היתרי בנייה פרטניים אינו אפשרי. עם זאת, הם ממשיכים לדבוק באותה הטענה שבה אחזו מלכתחילה כי "העותרים כלל לא פנו בבקשה לתכנן עבורם בטרם בנו את המבנים ללא היתר" (סעיף

30 לכתב התשובה), ומחדל זה כלשעצמו, מצדיק את דחיית העתירה, קל וחומר להכשיר בנייה בלתי חוקית. בהמשך כתב התשובה צוין על ידי המשיבים כי העותרים רשאים להגיש בקשה לבנות מבנים חקלאיים באזור הכפר, ובקשותיהם תיבחנה בהתאם לדין. אלא שבאותה נשימה צוין, כי על פי גורמי המקצוע במינהל האזרחי בנייה בתחומי האתר הארכיאולוגי לא תותר לאור הפגיעה האפשרית באתר ובמרכיביו (סעיף 36 לכתב התשובה).

23. משמעות הדברים היא שהעותרים מצויים במלכוד תכנוני: מחד גיסא המינהל מסרב להסדיר את הכפר במקומו הנוכחי או בסמוך אליו, ומאידך גיסא, אין באפשרותם לקבל היתרי בנייה פרטניים (בין אם עבור מבני מגורים ובין אם עבור מבנים חקלאיים) מכוח תכנית המתאר המנדטורית.

24. על אף האמור לעיל, המשיבים ממשיכים לטעון כי פתוחה בפני העותרים הדרך לקבל היתרי בנייה פרטניים באמצעות הגשת בקשות, וזאת לא עשו.

25. על מנת להעמיד דברים על דיוקם, ביקשו העותרים לקבל נתונים אודות מספר הבקשות להיתרי בנייה שהוגשו למוסדות התכנון במינהל האזרחי עבור פלסטינים בשטח C ועבור ישראלים בשטח C, בכל שנה בשנים שחלפו מאז יום הגשת העתירה; מספר היתרי הבנייה שניתנו על בסיס בקשות אלה; מספר צווי ההריסה שהוצאו למבנים שהקימו ישראלים בגין עבירות על חוקי התכנון והבנייה בשטח C, וכן נתונים לגבי מספר צווי ההריסה שמומשו מתוך הצווים שהוצאו.

26. בתשובה לבקשה למתן פרטים נוספים נטען כי הנתונים שהתבקשו אינם רלוונטיים לתצהיר התשובה (סעיף ג, בעמ' 2 לתשובה). לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים לספק את הפרטים המבוקשים.

היום, 14 בספטמבר 2016

שרונה אליהו חי, עו"ד

ב"כ העותרים